

A műszer és a paprika

Panaszok

1. A termelők panasza summára fog: így hangzik: jó volt az idei paprika, turkál benne az átvé-
vő. Úgy mér, ahogy akar. Harmadik éve minden átvé-
vőállomáson szolgál ugyan egy-egy műszer, de azt úgy kezelik, ahogy akarják. Jól meg-
sütik benne a paprikát, „elégítik”, így aztán keve-
sebbet mér. A jó termés el-
lenére alig kap többet a
termelő — vagy nem is kap
— mint a tavalyi jóval
gyengébb esztendőben ka-
pott — pedig azóta emelke-
dett a főlvasárlási ár.

Folytatása is van a pa-
nasznak. Ha bakityra rakja
az ásvóthalmi ember a pap-
rikáját, és bebálgat vele Sze-
gedre, többet kap érte. Pe-
dig itt is műszer méri. Kö-
vetkeztetés: vagy az egyik
szerszám rossz, vagy a má-
sik.

Balástya, Zákányszék
körzetében még megszokták
egy marékka az érthet-
lenséget: ha Csölyospálosra
viszik, még többet kapnak
érte. Igaz, az Kalocsai kör-
zet, de ott is műszer méri.

A legfőbb következtetés:
a termelő nem ismeri ki
magát az új szisztémában,
azt érzi, úgy játszik ki,
ahogy csak akarják.

Arra nem vállalkozhatom,
hogy kitanulom az átvétel
minden csínját-bínját, ad-
dig jutottam csak el, hogy
csípősnek lássam az idei
„csípmentes” paprikát is.

Úgy kezdődik — vagy úgy
kezdődhet — az átvétel,
hogy a termelő meggyőződik
róla, jól mér-e a mázsa.
Piacra termelő gazdaságok-
nál ez a művelet az ábcé-
első betűje. Ezen a mázsán
megméri, mennyit hoztak
átadásra. Egy kis huzavona
mindig van utána, mert a
válogatás nélküli paprikát
osztályba sorolják: ennyi
benne az első és második osz-
tályú, ennyi a harmadik.
Régi gyakorlat szerint a
termelő úgy látja mindig,
szébb az ő portékája, mint
a reá adott osztályzat, az át-
vevő meg talán azt is sokall-

ja. Valamilyen egyezés
mindenesetre születik, mert
a paprikát átadják.

A két „szembenálló” fél
együttműködésével mintát
vesznek a termésből, ahogy
a szabvány előírja. A min-
tát három felé osztják, az
elsőből mindjárt megdarál-
nak néhányat, és három csé-
sze párhuzamos mérése
alapján kimondja a műszer,
mennyi száraz anyag van a
paprikában. Ettől függ az
ára. Azért kell a műszeres
vizsgálat, mert a vállalat
nem a paprikacsövekben le-
vő vízből készíti világhíres
fűszerpaprikát, hanem abból
a sok mindentől, ami vízen
kívül még benne van.

Ha a termelő azt mondja,
ennek a műszernek ő nem
hisz, megy a második minta,
műanyag zacskóban, a papri-
kabeváltó laboratóriumába.
Ott is megméri, és ha
többet mutat a benti mű-
szer, gondolkodás nélkül
többet fizetnek. Ezt a mé-
rőt sem köteles elfogadni
hitelesnek senki se. Az élel-
miszerek minőségvizsgáló
intézete — Élelmiszerel-
lenőrző és Vegyvizsgáló Inté-
zet — a Bartók téren — har-
madfokon pártatlanul dönt,
ha hozzá fordulnak.

Erre a láncolatra azt
mondhatjuk, tisztességes
szándékkal építették ki, hogy
az igazat mindenki megta-
lálja. Viszont a felebbezé-
sek számából első pillanatra
arra lehet következtetni,
zűr van a műszer körül.

Volt alkalmam összeha-
sonlítani az ásvóthalmi pap-
rika mérési eredményeit.
Azért ezt választottam, mert
fültanúja voltam, amikor a
gátsarkiak képviselőjüknél
panaszolták el sérelmeiket.
Borzolni nem akarom a ke-
délyeket, de egyszeri átné-
zésre egyet se találtam
olyat, ahol a benti mérés a
kintivel megegyezett volna.
Az én bizalmam is megin-
gott a műszerrel szemben,
amíg közelebből meg nem
ismerkedtem vele.

Ez az ötletes kis mérő-
rendszer olyan, mint a
gyorsmérleg. Ha a piaci ló-
gósiklóval lemért krumplit
patikamélegen ellenőrzé-
csoda lenne, ha a két mérés
egyezne. Csak hogy kint és
bent ugyanaz a műszer mé-
ri a paprikát.

Itt jön elő annak a hasz-
na, ha a mintát a szabvány
előírása szerint kölcsönös
megegyezés alapján a ter-
més minőségének megfele-
lően választották. Mert a
gyorsmérleg azért mégis na-
gyon érzékeny. Ha a gazda
a szebbjét rakta bele a min-
tába, idén becsapódott. Ab-
ban van a több víz. Csak
szemre szép a szép, most. A
második mérés e szerint te-
hát eleve kevesebbet mutat-
hat. De ha néhány nappal
később jön a reklamáció —
sajnos, nagyon késve jön-
nek, sokszor emiatt nem
vehetik már figyelembe —
akkor lehet, hogy többet.
Mert közben száradt valamit
a paprika. Ha az egyik mé-
résbe olyan cső kerül, ame-
lyik a fal felől lógott a fo-
nálnál, a másikba pedig a
napsütötte, akkor sem egye-
zik az eredmény.

Újra fölvetődik a kérdés:
mire jó akkor a műszer?
A legobhekkibb mérést is
befolyásolhatja szubjektív
tényezők, ebben különösen
sok a „ha”. Éppen ezt
mondja a termelő is.

Viszont a vállalat szava is
igaz lehet, mert logikája
tisztá. Engi János főmérnök
azt mondja, a vállalatnak
nem érdeke, hogy félreves-
zesse partnereit. Tudván
tudja, ha most csapná be
őket, jövőre kapná vissza
a kamatot. Azonnal mást
teremne a szegei homok.
nem fűszerpaprikát. Kénye-
sen vigyáz tehát a becsület-
re.

— És az átvévo?
— Az átvévoének még en-
nyi érdeke se fűződik a
félreméréshez. Sem fizetés-
ben, sem jutalomban nem
látná soha hasznát.

Van erősebb érv is a szó
hitele mellett:

— Ha a műszer rosszul
mutatna, a vállalat rosszul
járna. A szabvány nemcsak
azt írja elő, hogyan kell át-
venni a paprikát, de azt
is, hogy abból milyen minő-
ségű fűszert kell őrölni. A
tele zsákok alapján balkezes
ellenőr is megállapíthatná a
tévedést.

Horváth Dezső

Vizsgázik 90 ezer egyetemista

Felelelik a szociális ösztöndíjakat

Hazánk 55 felsőoktatási in-
tézmenyében, együttevén 94
karon, a napapli, az esti és
a levelező tagozatokon több
mint 90 ezer egyetemista, fő-
iskolások kezdte meg vizsga-
időszakát: folynak a kollok-
viumok, szigorlatok. A most
folyó félévi vizsgák során a
nappali tagozaton több mint
58 ezren, az estin közel
nyolcezeren, a levelezőn pe-
dig 24 és fél ezernél is töb-
ben adnak számot felkészült-
ségükről a korszerűsített
vizsgaszabályzat előírásai
szerint.

A felsőoktatási reformmal
szoros összefüggésben évről
évre alaposabb, változato-
sabb és sokrétűbb a vizsgá-
zottság módszere. Az a cél,
hogy olyan módszereket ala-

kítsanak ki, amelyek mind-
inkább kizárják a számonké-
résből az esetlegességet, a
véletlenelemeket, és így a
hallgatóknak, oktatóknak
egyenlő mértékű megnyugtató
módon nyújtson képet a
szaktudás színvonaláról. Leg-
több helyen a vizsgaidőszak
egységes, tehát nem tagozó-
dik úgynevezett „rendes” és
„utóvizsga”-időszakra. Így az
idejükkel jól gazdálkodó
hallgatóknak január végén a
második félév megkezdése
előtt pihenésre is marad ide-
jük.

A második félévben, pon-
tosabban már január 1-től
érvénybe lép az a rendke-
zés, amely a Központi Bi-
zottság novemberi állásfog-
lalása alapján tovább javít-

ja a hallgatók jelentős há-
nyadának szociális helyzetét.
Azok a nappali tagozatos
egyetemisták, főiskolások,
akik eddig is részesültek szoci-
ális ösztöndíjban, január 1-
től egységesen 50 forinttal
magasabb szociális ösztöndí-
jat kapnak. Ez az intézke-
dés a tej- és tejtermékek
áremelkedését igyekszik el-
lensúlyozni, hogy az ne sújt-
sa a kis jövedelmű családok
egyetemen, főiskolán tanuló
gyermekét. Emellett az
egyetemek és a főiskolák
menzái január 1-től általá-
nos étkezési norma-emelés-
ben is részesülnek, sőt: ezen
felül a tej és tejtermékek
árának emelkedéséből adó-
zó többletkiadást az állami
költségvetés itt is ellensú-
lyozza.

Az egyetemi felvétel és a túlterhelés

Jó kezdeményezések a Ságvári gimnáziumban

A szegedi Ságvári Endre
Gyakorló Gimnázium tanu-
lóiinak átlagosan 90 százalé-
ka jelentkezik felsőoktatási
intézményekbe. A sikeres
felvételi vizsgához magas
szívnálul tárgyszeret és
tájékozottság szükséges. Eb-
ben az iskolában a tanárok
sokat követelnek, és persze
adnak, a tanulóknak ehhez
mértékben kell dolgozni.

A következő tanév elejé-
től országosra csökkentett
tananyagot tanítanak és ta-
nulnak, a túlterhelés enyhí-
tésének sürgető szükségessé-
ge azonban már most az is-
kolák és pedagógusok önálló,
helyi kezdeményezéseit ki-
vívja meg. Vállalhatják-e,
vállalják-e a pedagógusok
ebben a — nyugodtan mond-
hatjuk — egyetemre előke-
szítő iskolában, hogy önálló
döntés alapján még szeptem-
ber előtt elhagynak bizonyos
anyagrészeket? Vállalhat-
ják-e, ha tudják: a felvételi
vizsgák követelményei egye-
lőre nem változnak. A válasz
— egyszerű átgondolás után
— az lehetne: nem. Akkor
pedig mit tehetnek a túlter-
helés enyhítéséért?

Ezek a kérdések az iskola
speciális helyzetének végig-
gondolásából adódnak, a fe-
leletek viszont esetleg meg-
valósítható ötleteket adhat-
nak más típusú középisko-
láknak is.

Először a tananyag csök-
kentéséről kell beszélnünk,

mert mint kiderült, ennek
érdekében is tettek: az év
elején az iskola valamennyi
munkaközössége tantárgyan-
ként meghatározta az el-
hagyható anyagrészeket. A
tanterv maradt az irányadó,
de a tankönyvek egyes ré-
szét el lehetett hagyni a
tudás csökkenésének veszé-
lye nélkül. Földrajzból pél-
dál eltekintenek a hatal-
mazás névanyag, a nehéz köz-
gazdasági fogalmak megta-
nításától, a könyv általános
áttekintéseket tartalmazó fe-
jezetek nem külön órákon
dolgozzák fel, hanem a
konkrét témák tárgyalásakor
adnak ezekről összefoglalót.
Az így felszabadult órákat
alapfogalmak elmélyítésére,
a tudomány új kutatási eré-
ményeiről való tájékozódás-
ra, sok egyéb, hasznosabb
tevékenységre fordítják.
Csakúgy, mint a könyvből
anyagrészek elhagyásával
felszabadult 12 orosz órá-
t, amelyeken házi olvasmányo-
kat dolgoznak fel, gyakorol-
nak, stb. Kémiából például a
homológ sorozatok közül té-
manként csak egyet ismer-
nek meg részletesen a ta-
nulók, a felszabaduló órá-
kon tanulókísérleteket vé-
geznek.

Az eredmény: a tantervi
követelményeknek megfelelő
tananyagot az eddiginél gaz-
daságosabb elosztással és
időbeosztással tanítják meg.
Jobban, rövidebb idő alatt,
sok otthoni munkát is meg-
takarítva. Egyedül a mate-
matika anyagát kellett érin-
tetlenül hagyni, érthető
okokból: az írásbeli felvéte-
lik feladatlapjait központi,
magas mérce alapján készí-
tik, az anyagcsökkentés itt
egyelőre inkább veszélyes,
mint hasznos.

Megint csak az intézmény
speciális helyzetéből követ-
kezik, hogy a tanulók több-
ségét — általában a két
utolsó iskolaévben — hi-
tetlenül sok különóra terheli.
A „tájékozott szülők” sem
a gyereket, sem a pénztárcá-
jukat nem kímélik, ha a
felvételi írásbeli vizsgák
belül megszerzett előkészí-
tő foglalkozásokkal próbál-
nak segíteni, olcsóbb és ke-

vésbé időigényes. Jobban jár,
aki ezt veszi igénybe, ha
már mindenképpen ragasz-
kodik valamiféle előkészítés-
hez. Mert akkor sincs siker-
telenségre ítélve, ha nem, hi-
szen számtalan más formát
találhat a felvételizők segí-
tésére a tanítás egész folya-
matában. Olyan formákat,
amelyekkel együtt a túlter-
helést is csökkentik. Ezek
közül csak néhány: tanítási
órán belül is lehetőségük
van a tanulóknak arra, hogy
választott tantárgyuk anyag-
át mélyebben megismerjék,
hiszen a tanár felügyel
egyes tanulók érdeklődésére
és módot talál egyéni fogla-
kozásra. A tapasztalatok sze-
rint szívesen készítenek refe-
rátumokat „kedvenc” tantá-
rgyaikból a gyerekek, ugyan-
akkor egy matematika tago-
zatos osztályban például a
magyar tanár eltekint a sok
kötelező olvasmány részletes
ismeretétől, vagy az olvasó-
napló vezetésétől.

Négy éve vezették be az
úgynevezett témazáró osz-
tályzást. Ez is segítség a fel-
vételizőknél, hiszen arra
kényszerülnek, hogy ne egy
órában gondolkozzanak,
hanem átfogó ismereteket
szerezzenek, mintegy felülné-
zetből is áttekinthessék az any-
agot. A tesztrendszerű téma-
záró dolgozatok túlbúrjánzá-
sának vetettek most gátat
szigorú szabályozással, mely
szerint minden tanuló na-
ponta csak egy, hetente
maximum három írtat írhat,
egy vagy két összefoglaló-
rendszerző óra pedig meg-
előzi a témazárókat.

Az eddigi tapasztalatok
szerint hasznos kezdeménye-
zések ezek. A tanulók termé-
zetesen észrevették a köny-
nyítéseket, örültek is, hi-
szen sikeres felvételiüket
nem veszélyeztetik, ugyan-
akkor csökkentik terheiket.
A pedagógusok szívesen
hagyják el az általuk már
korábban is feleslegesnek
ítélt anyagrészeket, megnö-
vekedett önállóságuk pedig
— bár nagyobb felelősséget
jelent — jobb és szívesebben
végzett, mert alkotóbb jel-
legű munkát eredményez.

Sulyok Erzsébet

Tanácsülés Kisteleken

Tegnap, csütörtökön Kis-
telek nagyközség tanácsa év-
záró ülését tartotta a műve-
lődési házban. A tanács ülés-
sén számos fontos kérdést
tárgyalt. Kovács Imre rend-
őr százados a község köz-
rendjének és közbiztonságá-
nak helyzetéről tájékoztatta
a tanácsulés résztvevőit,
majd Ott József megbízott
tanácselnök előterjesztésében
a tanács 1973. évi munkater-
vét vitatta meg, és fogadta
el az ülést.

Ezt követően két tanácsi
állandó bizottság tájékoztá-
tóját vitatták meg. Kovács
Béla, az ipari és kereskedel-
mi bizottság elnöke a nagy-
község kereskedelmi és ven-
déglátoipari ellátottságának
helyzetéről számolt be, meg-
állapítva, hogy a község és
a környező tanyák is megfe-
lelően el vannak látva ke-
reskedelmi, vendéglátó és
szolgáltató egységekkel. Az
egészségügyi és szociális bi-
zottság elnöke, dr. Forgács
Tibor szintén kedvező képet
vázolt fel Kistelek egész-
ségügyi és szociális helyzeté-
ről. Elgondolkodtató viszont,
hogy a nagy áldozattal lét-
rehozott és működtetett öre-
gek napközi otthonát jóval
kevesebben veszik igénybe,
mint ahány helyet biztosít
a tudnának az otthonban.

Végül előterjesztésekkel és
interpellációkkal zárult a ta-
nács idei utolsó ülése.

A vőlegény 8-kor érkezik

Színes magyar filmvig-
játék. Írta és rendezte:
Magyar József. Főszerep-
lők: Pongrácz Imre, Schu-
bert Éva, Andai Györgyi,
Kőszegi Péter.

Számolhatatlanul sokszor
hallottuk, láttuk, olvastuk
már a történeteket, a ten-
gerentúlról érkezett turista
és a dollárszagtól szép-
esztét veszített hazánkfi-
(vagy leánya) találkozásáról.
Mintha eljárt volna az idő
fölkötnék. De ha már komoly-
sót nemigen ejtünk manap-
ság a témáról, egy filmvig-
játék még találhatja valami
új, szórakoztató oldalát a
dolognak. A vőlegény 8-kor
érkezik című új magyar film
első kockái után reményke-
dő hangulatunk még foko-
zódik is, hiszen az alapötlet
nem egyszerűen, egy ilyen
találkozás szokványos bonfo-
dalmait ígéri. Többet. A ven-
déglátoipari osztályveze-
tőnek ugyanis egyszerre két-
felé kell „hasra esnie”. Kén-
mutatással, hazudozással vé-
li felgyűrni magát magasabb
osztásba is, meg a dollár-
ú apósának státuszába is.

Ez az ötlet, amiből talán le-
hetne egy jó vígjátékot csi-
nálni, szórakoztatni és ne-
vetetni. Igazán szívesen fo-
gadtuk volna, hiszen olyan
ritkán ajándékozzák meg
filmgyáraink jó vígjátékkal
a közönséget.

Megint nem sikerült. Úgy
tűnik, Magyar József rendező
visszatartotta Magyar Jó-
zsef forgatókönyvről attól,
hogy életrevaló ötletéből
mulattató mert szellemes fil-
met kerekítsen. Ki tudja há-
nyadszor bizonyosodott be:
egyáltalán nem törvényszerű
ebben a műfajban, hogy ki-
zárólag „bugyuta” figurák,
kizárólag vereitkeses agy-
munkával kitalált szituáci-
ókba keveredve megnevet-
tetnek bennünket. A buta-
ság lehangoló, az erőltetett-
ség még inkább, ezenkívül
nagyon gyorsan észrevehe-
dők. Így aztán a kezdeti ér-
deklődés rohamosan alább-
hagy, a nevetés — mert
azért ilyen is volt a mozi-
ban — egyre ritkábban csat-
tán fel, kezdünk unatkozni,
végül pedig még evv is
kárörömet sem érezhetünk.

Új filmek

Mert felsült ugyan a ven-
déglátoipari osztályvezető
csúfosan, de sajnos, mi ezt
már az elején tudtuk. Azt
ugyanis, hogy a milliomos-
nak vélt, jókiállású amerikai
ifjúból sohasem lesz vőle-
gény, merthogy pap az isten-
adta, az osztályvezetőből
pedig nem lesz főosztályve-
zető. De a történet nem is
számítana, ha némely epizó-
don jól szórakozhatnánk. A
megunt helyzetekbe, szokvá-
nyos jelenetekbe kényszerít-
ett színészek sok mindent
megpróbálnak tenni ezért,
keves sikerrel.

Hogy néhány jó pillana-
tunk legyen, erősen koncent-
rálni kell Pongrácz Imre
sokszor valóban mulattató
arckifejezésére, mozdulata-
ra, Schubert Évára nem
annyira, mert elsőpró lendü-
lettel komédiázik. Kőszegi
Péter viszont tragédiában
érzi és érezheti magát. Goh-
bi Hilda nagyon ritkán és
többször értelmetlenül tű-
nik fel, Andai Györgyi pedig
kizárólag szépségével.

S. E.

Ülésezett a népfrent járási bizottsága

A járási hivatal tanács-
terében tartotta ülését teg-
nap, csütörtökön délelőlt
Szegeden, a Hazafias Nép-
front járási bizottsága. Az
ülés első napirendjé-
ként Szabó Lajos, a járási párt-
bizottság osztályvezetője is-
mertette a Magyar Szocia-
lista Munkáspárt Központi

Bizottsága novemberi hatá-
rozatát, és az ebből adódó
népgazdasági feladatokat, ezt
követően Kálló Antal járási
népfrenttitkár bocsátotta vi-
tára a népfrent és a KISZ
járási bizottságai között kö-
tendő együttműködési meg-
állapodás tervezetét.